

AZIZ NESIN "CHEGARA USTIDAGI UY" HIKOYASI TARJIMASINING TAHLILI

Juraqulov Quvonchbek Naim o'g'li

TDSHU va O'zJOKU stajyor-o'qituvchisi Tel: +998939946461 Email:
juraqulovquvonchbekg@mail.com

Annotatsiya: Ushbu maqola badiiy tarjima jarayonining muhim jihatlarini ko'rib chiqadi. Tarjimonning asliyat matniga sodiq bo'lishi zarurligi bilan birga, ayrim hollarda ijodiy yondashuvning o'zni ham tahlil etiladi. Tarjimada qisqartirish va kengaytirish kabi usullarning asar mazmuniga ta'siri baholanadi. Maqol, matal va idiomalar kabi turg'un iboralarni tarjima qilishning murakkabligi va usullari o'rganiladi. Turk va o'zbek tillari misolida «aldoqchi so'zlar»ning tarjimadagi ahamiyati ko'rsatib beriladi. Yakuniy xulosa sifatida tarjima jarayonining mas'uliyatli va nozik ish ekanligi ta'kidlanadi.

Kalit so'zlari: badiiy tarjima, asliyat matn, tarjima matni, ijodiy yondashuv, turg'un iboralar, maqol, idioma, aldoqchi so'zlar, tarjimashunoslik

Abstract: This article examines the crucial aspects of the literary translation process. While emphasizing the necessity for a translator's fidelity to the source text, it also analyzes instances where a creative approach is adopted. The impact of techniques such as abridgment and expansion in translation on the work's content is evaluated. The complexities and methodologies involved in translating fixed expressions like proverbs, sayings, and idioms are explored. Using Turkish and Uzbek languages as examples, the significance of «false friends» in translation is highlighted. In conclusion, the article underscores that the translation process is a responsible and delicate endeavor.

Keywords: Literary translation, source text, target text, fidelity, creative approach, fixed expressions, proverb, idiom, false friends, translation studies.

KIRISH

Tarjima jarayonida turg'un birikmalar: ibora, maqol va matal kabi birliklarga duch kelinsa, bunday iboralarni tarjima qilinishi haqida Ergash Ochilov shunday usullarni sanab o'tgan: "Frazeologizmlar – turg'un so'z birikmalari: maqol, matal va ibora (idioma)lar. Frazeologizmlar tarjimasida quyidagi usullar qo'llanadi:

1) asl nusxadagi frazeologizmga tarjima tilidan teng qiymatli ekvivalent qidirib topish;

2) muqobil variant topib qo'yish;

3) frazeologizmni aynan, so'zma-so'z tarjima qilish. Har uchala holat ham uchramagan taqdirda tarjimon ularning umumiy ma'nosini aks ettirish bilan kifoyalanadi"⁴².

Agar unday ham bo'lmasa "tilida asliyat tilidagi frazeologizmga mos keladigan variant mutlaqo bo'lmasa, u holda frazeologik birlik so'zma-so'z tarjima qilinadi.

⁴² Ochilov E. Tarjimashunoslikning nazariy masalalari. – Toshkent: TDSH, 2014. – B. 269.

Muvofiqlikning umuman yo'qligiga asoslangan bunday tarjima kalka usulida tarjima qilish ham deyiladi"⁴³ deb fikr bildirgan.

Tarjimada milliy o'ziga xos so'zlar: milliy kiyim-kechaklar, ovqat nomlari, urf-odatlar kabilar uchrasa, ularning tarjima qilinishi haqida quyidagicha fikr bildirilgan "Tarixiylik va milliylikning aks etishida eng avval hammaning ko'z oldiga biron-bir millatga xos libos yoki biron davrga tegishli bo'lgan kiyim-kechak va taqinchoqlar gavdalanadi. Bunday so'zlarni tarjima qilayotganda tarjimonni ko'proq o'zga xalq kishisiga tarjima tili sohibi libosini kiygizib qo'yish xavfi kutadi. Milliylik juda nozik tushuncha. Bu borada arziyas bir xato ba'zida butun bir millat haqida noto'g'ri tasavvur tug'dirib qo'yishi mumkin. Tarjimada realiya sifatida namoyon bo'luvchi so'zlardan yana bir guruhi kiyim-kechak nomlaridir. Tarjimon asliyat tilida so'zlovchi xalqning o'ziga xos libos va poyafzal turlarini yaxshi bilishi va ularni o'girishda puxta bo'lishi kerak"⁴⁴ deydi ustozimiz X. Hamidov.

Turk tili va o'zbek tili bir-biriga yaqin til bo'lgani uchun ba'zi maqollarni so'zma-so'z tarjima qilsa ham ma'no chiqadi, lekin u maqolning o'zbek tilidagi muqobilini topib ishlatish maqsadga muvofiq bo'ladi. Tarjimashunos olim X.Hamidov bunga quyidagi misolni beradi: "Ahsan Batur boshga tushganni ko'z ko'radi maqolini "Adolat manzili" asarini tarjima qilish jarayonida bosa dusheni goz gorurmush shaklida tarjima qilgan. Aslida buni qo'pol xato deb hisoblash ham adolatdan bo'lmaydi, chunki turk kitobxonni gap nima ekanligini darhol fahmlaydi. Shunga qaramay, maqolning turk tilidagi nutqda faol qo'llanilayotgan bosa gelen cekilir ekvivalentini ishlatish maqsadga muvofiq bo'lar edi"⁴⁵.

Tarjimashunos olim X.Hamidov bu haqida quyidagicha fikr bildirgan "har bir xalqning o'z e'tiqodi, o'ziga xos milliy, ma'naviy qadryatlari, maqol va matallari uchun asos qilib olingan timsollari, obrazlari bor. Maqol yoki matal boshqa tilga ko'chganda uning shakli emas, mazmuni qayta yaratiladi. O'ziga xos shakli, so'z yoki obrazning asliyat tilida anglatilgan mazmuni ifoda etilmay qolgan matal maqollar boshqa xalq nazarida uni yaratgan xalqning donishmandligidan darak berish o'rniga, uning badiiy tafakkuri taxliti to'g'risida noto'g'ri taassurot qoldirishi mumkin"⁴⁶.

Maqsad va vazifalar: Mazkur tadqiqot ishining maqsadi, Aziz Nesinning "Chegara ustidagi uy" asari va tarjima matni ko'rib chiqiladi. Ishning vazifalari quyidagilar:

- Aziz Nesinning "Chegara ustidagi uy" asari tarjimasidagi yutuqlarni aniqlash va uning nima sababdan yutuq sifatida talqin qilinyotganini aniqlash;
- Aziz Nesinning "Chegara ustidagi uy" asari tarjimasida kamchilik deb topilgan jihatlarni o'rganish va kamchiliklarni bartaraf etishni aniqlash;

Usullar: Aziz Nesinning "Chegara ustidagi uy" asarining asl nusxasi va o'zbekcha tarjimasi qiyoslash va tahlil qilish usulidan foydalanildi.

Tadqiqot manbasi: Aziz Nesinning "Chegara ustidagi uy" asarining asli va o'zbekcha tarjimasi hisoblanadi.

⁴³ O'sha asar. – B. 121.

⁴⁴ Hamidov X. O'zbek-Turk tarjimachiligining dolzarb muammolari. – Toshkent, 2019. – B. 25.

⁴⁵ Hamidov X. O'zbek qissa va romanlari turk tilida. – Toshkent, 2022. – B. 201-202.

⁴⁶ O'sha asar. – B. 197-198.

Tadqiqot obyekti: Tadqiqotning obyekti sifatida Aziz Nesinning "Chegara ustidagi uy" asaridagi tarjimada muammoli holatlar: personajlar nutqi, turg'un iboralar, gap qutulishidagi o'zgarishlarning tarjimadagi aksi hisoblanadi.

Natija va mulohazalar: Bu hikoyani tarjimasi umuman olib qaralganda juda yaxshi tarjima qilingan deyishimiz mumkin, lekin bu tadqiqot davomida ba'zi joylarda tarjimondan boshqacha yodashib tarjimaning yanada yaxshiroq chiqishi mumkinligiga misollar tariqasida odinlik kiritib ketamiz. Tarjima jarayonida asliyat matn va tarjima matnining bir-biriga mos emasligi ko'zga tashlanadi. Bunday usul tarjimashunoslikda keng qo'llaniladigan usul bo'lishiga qaramay bunday usuldan foydalanish tavsiya etilmaydi. Asliyat matnning asosiy mazmuniga putr yetkazmaslik uchun bu usuldan foydalanmaslik kerak.

Q.Musaevning fikriga ko'ra, ba'zida iste'dodsiz ijodkor o'zining sayoz asarini mohir tarjimon ixtiyoriga topshiradi. Natijada tarjimada asar xiyla mukammallik kasb etadi. Tarjimonning o'zidan qo'shishi, qisqartirishi va o'zgartirishiga uchrashi oqibatida ko'pincha o'z aslidan mutlaqo farq qiladigan yangi asar dunyoga keladi. Ularni asliyat va tarjimada o'qigan kitobxon muallifning bir mavzudagi ikki asari deb o'ylashi hech gap emas.⁴⁷ Shunday ekan tarjima jarayonida asliyat matnga muvofiq tarjima qilingan maqsadga muvofiq deb qaraladi. Badiiy asarda faqatgina shakl va mazmunning o'zigina emas, belki yozuvchining o'ziga xos uslubi ham katta ahamiyat kasb etadi. Agar yozuvchining uslubini tarjima jarayonida yo'q qilinsa, u holda tarjima matni bilan asliyat matndagi ma'nolar farq qilib qoladi. Bu esa asliyat tilda juda mashhur bo'lgan bir asar tarjima asari unchalik ham mashhurlikka erisha olmaydi. Shunday ekan tarjima jarayoni ham juda muhim omil bo'lib xizmat qiladi. Bu hikoya tarjimasida bira yarim sahifa tarjima jarayonida tashlab ketilgan.

Katta hajmdagi bu qisqartirish asarning asl ma'nosiga ta'sir o'tqazmasdan qolmaydi. Tarjima matnda asar qahramoni bir marta o'g'rilik haqida shikoyat qilish uchun tegishli idoraga borgan, lekin asliyat matnda bir necha bor shikoyat qilib borgan aks ettirish yo'li bilan qahramonlarning ancha ovvora bo'lganini ko'rsatib beradi. Bunday tarjima asarning tub ma'nosiga ta'sir qilmasa-da, ta'sirchanligini pasaytiradi.

Tugallanmagan gaplarni o'girishda tarjimon asliyatda mavjud bo'lgan ayrim bo'laklarni tashlab yuborib, asar yo'nalishiga ijodiy yondashgan holda, o'zbek tili me'yoriga zid kelmaydigan va asliyat ruhiga putur yetkazmaydigan so'z, ibora va bo'laklarni tarjimada qo'shib aks ettirishga to'la haqlidir⁴⁸. Quyidagi gaplarda tarjimon o'quvchilar uchun yanada tushunarli bo'lishi uchun gaplarni kengaytirib ketgan.

İhtiyarın karısı⁴⁹,

Cholning xotini ham gapga aralashdi: ⁵⁰

Hayrola? dedi⁵¹.

⁴⁷ Ochilov E. Tarjimashunoslik terminlarining izohli lug'ati. – Toshkent, 2014. – B. 46

⁴⁸ O'sha asar. – B. 125

⁴⁹ <https://www.cafrande.org/aziz-nesinin-aziz-nesinden-sectikleri-sinir-ustundeki->

⁵⁰ Turkiy adabiyot durdonalari. Aziz Nesin. – Toshkent, 2022. – B. 267

⁵¹ <https://www.cafrande.org/aziz-nesinin-aziz-nesinden-sectikleri-sinir-ustundeki->

Tinchlikmi? – dedi baqqol menga qayrilib⁵².

Ihtiyara sert sert baktim.⁵³

Qariyaga hajl bilan e'tiroz bildirdim: ⁵⁴

“Tilning asl qaymog'i, uning o'ziga xos xususiyatlarini va tabiatini belgilaydigan, uning kamolot darajasini qanday ekanligini ko'rsatadigan, boshqa tillar o'rtasida tutgan o'rnini tayinlaydigan muhim omil bo'lgan narsa – undagi maqol, matal, idiom ava shu kabi ko'chma ma'noli birikmalardir. Bunday birikmalarni bir tildan boshqa tilga tarjima qilishning g'oyat murakkab va muhim ish ekanligi bu masalani badiiy tarjima nazaryasining asosiy problemalari qatoriga kiritishga sabab bo'lmoqda”⁵⁵. Tarjimon asliyatda turg'un ibora berilgan bo'lsa, turg'un ibora bilan tarjima qilgani maqsadga muvofiq sanaladi. Bu haqida tarjimashunos olim Ergash ochilov shunday fikr bildirgan “Maqol, matal va idiomalar tarjimasida uch prinsip hukm suradi: 1) asl nusxadagi frazeologizmga tarjima tilidan teng qiymatli ekvivalent qidirib topish; 2) asar o'girilayotgan tildan monand muqobil variant topib qo'yish; 3) frazeologizمنى aynan, so'zma-so'z tarjima qilish. Har uchala hol ham uchramagan taqdirda tarjimon ularning umumiy ma'nosini aks ettirish bilan kifoyalanishga majbur bo'ladi”⁵⁶.

Ihtiyar orali bile olmadim⁵⁷.

Qariya pinagini ham buzmadim. ⁵⁸

Yuqoridagi misolda orali olmak iborasi mavjud. Tarjimon bu iborani o'zbek tilidagi pinagini buzmaslik iborasi bilan juda mohirona tarjima qilgan. Pinagini buzmaslik iborasi o'ziga qaratilgan gap yoki harakatga bila-ko'ra turib e'tibor qilmaslik o'zini go'yo hech narsa sezmagandek tutmoq⁵⁹ ma'nolarini bildiradi.

–Hah, hah, hah! Diye insani tuylerini diken diken eden bir kakhaha yukseldi.

–Ha, ha, ha, – qorong'ulikdan etni jimirlatadigan qahqaha yuksaldi⁶⁰.

Yuqoridagi gap tarjimasiga to'xtaladigan bo'lsak, yuqorida ham ta'kidlaganimizdek tarjimon asliyatda berilgan turg'un iborani mohirona tarjima qilgan. Bunday tarjimalar yozuvchi uslubini tarjimada saqlab qolishga va asarning asliyatga muvofiq kelishiga xizmat qiladi.

Turk tilidan o'zbek tiliga yoki o'zbek tilidan turk tiliga tarjima qilish oson ishdek ko'ringani bilan tarjima jarayonida bir qancha qiyinchiliklarga duch kelish mumkin. Bunga misol tariqasida aldoqchi so'zlar, aldoqchi iboralarni aytishimiz mumkin. Turk tilida zor so'zi qiyin ma'noni beradi, o'zbek tilida ham xuddi shunday so'z mavjud zo'r o'zbek tilida ajoyib degan ma'noni bildiradi. Bu faqat so'z bilan chegaralanib qolmasdan iboralarda ham uchrashi mumkin. Bel bag'lamak iborasi turk tilida ishonib qolmoq, birisiga ishonib orqasida ergashmoq ma'nolarini bildirsa, o'zbek tilidagi bel

⁵² O'sha asae. – B. 264

⁵³ <https://www.cafrande.org/aziz-nesinin-aziz-nesinden-sectiklari-sinir-ustundeki>

⁵⁴ O'sha asar. – B. 264

⁵⁵ Salomov G'. Rus tilidan o'zbekchaga maqol, matal va idiomalarni tarjima qilish masalalariga doir.

– Toshkent: Fan, 1961. – B. 18.

⁵⁶ Ochilov Ergash. Badiiy tarjima masalalari (O'quv qo'llanma). – T., 2013. – B. 87

⁵⁷ <https://www.cafrande.org/aziz-nesinin-aziz-nesinden-sectiklari-sinir-ustundeki>

⁵⁸ O'sha asar. – B. 264

⁵⁹ Sh.Rahmatullayev, N.Mahmudov, Z.Xolmanova, I.O'razova, K.Rixsiyeva. O'zbek tili frazeologik lug'ati. – T.: G'afur G'ulom nomidagi nashriyotmatbaa ijodiy uyi, 2022. – B. 390.

⁶⁰ Turkiy adabiyot durdonalari. Aziz Nesin. – Toshkent, 2022. – B. 265

bog'lamoq iborasi zam qilmoq, bir ishni qilishga kirishmoq ma'nolarini bildiradi. Quyidagi gapda ham xuddi shunday aldoqchi so'zlarga misol bo'ladigan jihat mavjud.

–Bizim bildigimiz bir kiracı bir eve taşındı mı, konu komşu “güle güle oturun”a gelirler⁶¹.

–Odatda, bir kirachi endi ko'chib kelganda qo'ni-qo'shni kelib, yangi uy qutlug' bo'lsin deyilar⁶².

Yuqoridagi gapdagi kiracı so'zini tarjimon bir o'rinda kirachi yana bir o'rinda ijarachi shaklida tarjima qilgan. Bulardan jarachi varianti asliyatdagi ma'noga to'laqonli mos keladi deyishimiz mumkin.

Xulosa: Ushbu maqola badiiy tarjima jarayonining murakkabligi va nozik jihatlarini chuqur tahlil qiladi. Unda tarjimonning asliyat matniga sodiq qolishi muhimligi ta'kidlanar ekan, ba'zi hollarda tarjimonning ijodiy yondashuvi ham o'rinli ekanligi e'tirof etiladi.

Qomusiy olim Q.Musaevning fikrlari orqali tarjimada haddan tashqari erkinlikka yo'l qo'yish asliyat mazmunining buzilishiga olib kelishi mumkinligi ko'rsatib o'tiladi. Maqolada badiiy asarning nafaqat mazmuni, balki yozuvchining o'ziga xos uslubi ham tarjimada saqlanib qolishi zarurligi alohida urg'ulanadi.

Tarjima jarayonida uchraydigan qisqartirishlar va kengaytirishlar tahlil qilinib, ularning asar ta'sirchanligiga ta'siri ochib beriladi. Turg'un iboralarining tarjimasi alohida e'tiborga olinib, ularni muqobil iboralar bilan berishning afzalliklari ko'rsatiladi. Shuningdek, turk va o'zbek tillaridagi “aldoqchi so'zlar” va iboralar misollar orqali tahlil qilinib, tarjima jarayonidagi potentsial xatolar ko'rsatib beriladi. Maqola yakunida muallif tarjima oson ish emasligini ta'kidlab, tarjimonning mahorati va ehtiyotkorligi muhimligini xulosa qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXARI:

1. . Aziz Nesin. İt kuyruğu. – İstanbul: Türkiye Ticaret Matbaası, 1955.– 129 s.
2. Salomov G'. Tarjima nazaryasi asoslari. – Toshkent: O'qituvchi, 1983
3. Ochilov E. Tarjimashunoslikning nazariy masalalari (o'quv qo'llanma). – T.:2014. 272 b
4. Egamova Y. Tarjimada personajlar nutqidagi jonli til elementlarini aks ettirish masalasi // Badiiy tarjima – do'stlik quroli (Maqolalar to'plami). – Toshkent, 2017. 33–34-betlar.
5. Önal Mehmet. Edebi dil ve üslup. – Erzurum: Atatürk üniversitesi, Türkiyat araştırmalar enstitüsü dergisi, 2008. – 210 s.
6. Durmuş İsmail. Üslup cilt II. – İstanbul: TDV İslam ansiklopedisi, 2012.– 96 s.

⁶¹ <https://www.cafrande.org/aziz-nesinin-aziz-nesinden-sectikleri-sinir-ustundeki->

⁶² O'sha asar. – B. 264

7. Çoban Ahmet. Edebiyatta üslup üzerine. – Ankara: Akçağ, 2004. – 160 s.
8. Yo'ldoshev B. Hozirgi o'zbek adabiy tilida frazeologik birliklarning funksional uslubiy xususiyati: Filol. fan. nomz. ...diss. – Toshkent, 1993. – 297 b.
9. Turkiy adabiyot durdonalari. Aziz Nesin. – Toshkent, 2022. – 442 b.
10. Hamidov X. O'zbek-turk tarjimachiligining dolzarb muammolari. – Toshkent: 2019. – 128 b.
11. Hamidov X. Maqol va idiomalar tarjimasi muammolari. – Toshkent, 2017. – 128 b.
12. Hamidov X. O'bekchadan turkchaga nasriy tarjima muammolari. –Toshkent: ToshDSHI, 2014. – 148 b.
13. Ochilov E. Tarjimashunoslik terminlarining izohli lug'ati. – Toshkent, 2014. – 227 b.
14. Ochilov Ergash. Badiiy tarjima masalalari (O'quv qo'llanma). – T., 2013. – 170 b.
15. <https://www.cafrande.org/aziz-nesinin-aziz-nesinden-sectikleri-sinir-ustundeki->

O'ZBEKISTONDA

FANLARARO INNOVATSIYALAR

VA ILMIY TADQIQOTLAR JURNALI

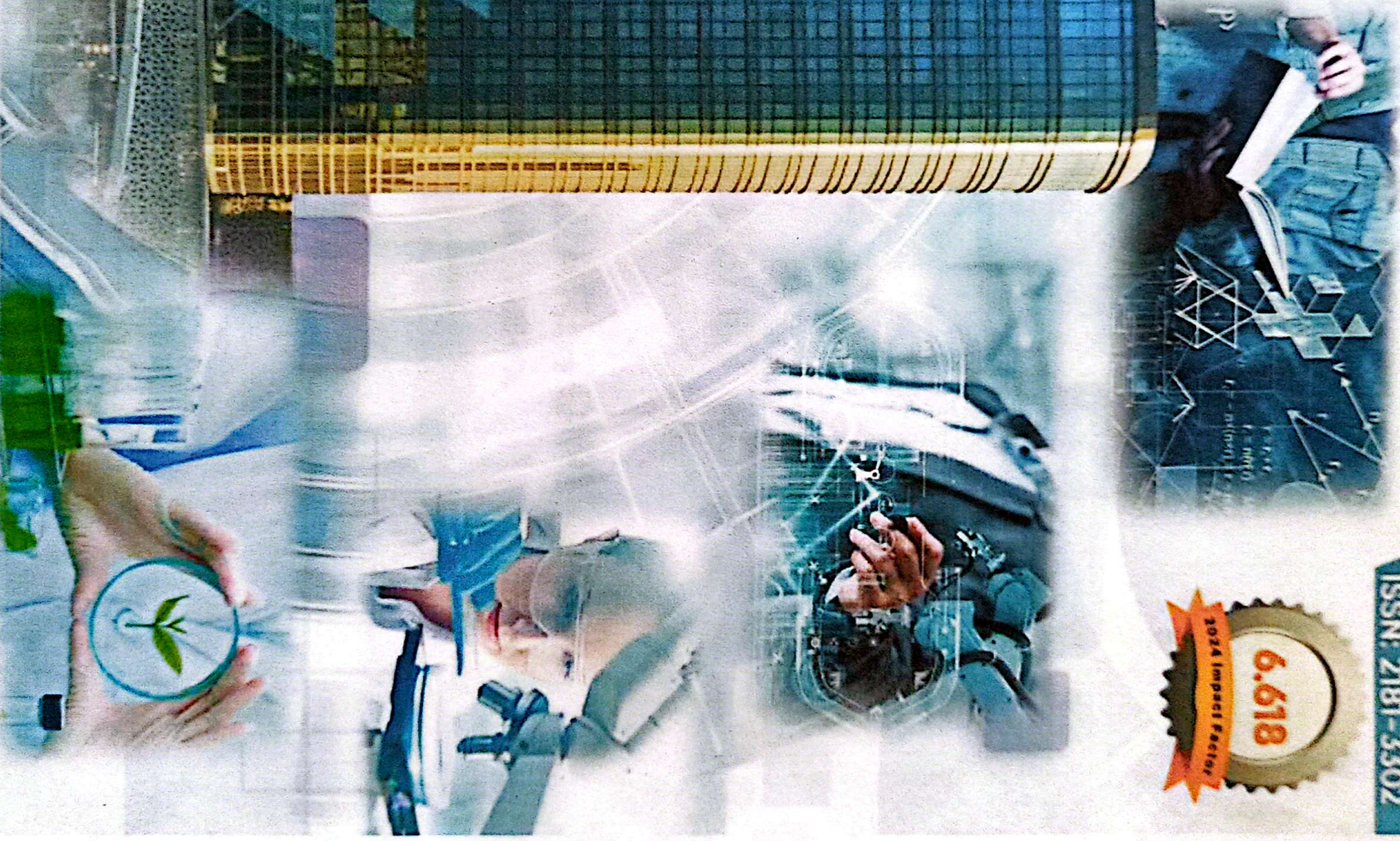
2025
20-May

ISSN: 2181-3302

Hilton

Exact
Natural
Medical
Technical
Economics
Philological
Pedagogical
Social sciences
and humanities

Google
Scholar

zenodo

OpenAIRE

digital
object
Identifier

OPEN
ACCESS

“O'ZBEKISTONDA FANLARARO INNOVATSIYALAR VA ILMIY TADQIQOTLAR” JURNALI

«BEST PUBLICATION»

Ilm-ma'rifat markazi ©

MATERIALLARI TO'PLAMI

20-MAY, 2025-YIL

40-SON

O'ZBEKISTON
2025

Ushbu to'plamda "O'zbekistonda fanlararo innovatsiyalar va ilmiy tadqiqotlar jurnali" ilmiy jurnaliga kelib tushgan maqolalar o'rin olgan. Mazkur jurnalda zamonaviy ta'lim tizimini rivojlantirish jarayonida innovatsion ta'lim texnologiyalarini joriy etish va loyihalashtirish, integratsion ta'limni rivojlantirishda yo'nalishlar bo'yicha kreativ g'oyalar, takliflar va echimlarni amalg'a oshirish maqsad qilib olingan. Mazkur jurnal materiallaridan OTM professor-o'qituvchilari, akademik litsey va kasb-hunar kollejlari va umumta'lim maktab o'qituvchilari, mustaqil tadqiqotchilar, magistrantlar, ilmiy xodimlar, iqtidorli talabalar hamda shu sohada ilmiy ish olib borayotgan tadqiqotchilar foydalaishlari mumkin.

Eslatma! Jurnal materiallari to'plamiga kiritilgan maqolalardagi raqamlar, ma'lumotlar haqoniyiligiga va keltirilgan iqtiboslar to'g'riligiga mualliflar shaxsan javobgardirlar.

TAHRIRIYAT

Bosh muharrir:

Maqsudov Ulug'bek Qurbonovich

Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Mas'ul muharrir:

Yusufoinov Quyoshbek Komiljon o'g'li

Farg'ona davlat universiteti

Mas'ul kotib:

Hakimov Iqboljon

Farg'ona Poltexnika instituti

Texnik xodim:

Sultonov Sardorbek No'monjon o'g'li

Farg'ona davlat universiteti

TAHRIR KENGASHI A'ZOLARI

Tuychiyeva Inoyat Ibragimovna

Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Shamsiyeva Maxfuzaxon Xuja qizi

Tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sabirova Gulnoza Sadikovna

Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Ayrapetova Alyona Gennadevna

Amir Temur nomidagi O'zbekiston respublikasi Davlat xavfsizlik xizmati akademiyasi.

Psixologiya fanlari doktori (DSc)

Mamatova Nodira Muxtarovna

Tibbiyot fanlari Doktori (Ds)

Rasulova Vasiila Batirovna

Toshkent farmatshevika instituti, Biologiya fanlari nomzodi, dotsent

Nikadambayeva Hiliola Batirovna

Uzbekiston jurnalistika va ommaviy kommunikatsiyalar universiteti,

Pedagogika fanlari nomzodi, dotsent

Pirimov Akram Pirimovich

Navoiy davlat pedagogika instituti, dotsent

Shodiyev Furgat Davranovich

Navoiy davlat pedagogika instituti, Texnika fanlari

nomzodi, Dotsent

Qurbonova Muqaddas Omonovna

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Baltayeva Ikbal Tadjibayevna

O'zbekiston davlat jismoniy tarbiya va sport universiteti. O'zbek tili va adabiyoti kafedasi

dotsenti, filologiya fanlari nomzodi.

Sayfullayeva Ra'noxon Raupovna

O'zbekiston milliy universiteti. Filologiya fanlari doktori, professor.

Popova Tatyana Igorevna

Sankt-Peterburg davlat universiteti. Rossiya. Doctor filologicheskix nauk, professor.

Berdaliev Abdulvali

Tojikiston. Xo'jand davlat universiteti. Filologiya fanlari doktori.

Manzuraxon Ernazarova

Navoiy davlat pedagogika instituti. Filologiya fanlari doktori, professor.

Ulugov Nosirjon Muxammadalievich

Namangan davlat universiteti. Filologiya fanlari doktori.

Jumanazarova Guljahon

Filologiya fanlari doktori. Jizzax davlat universiteti.

A.A.Qosimov

Farg'ona davlat universiteti, Filologiya fanlari doktori, professor.

Jo'rayev Habibullo Abdusalomovich

Filologiya fanlari doktori, Farg'ona davlat universiteti.

Fayzimatov Shuxratjon No'monovich

Farg'ona politexnika instituti, Texnika fanlari doktori.

Hoshimov G'anijon Mirzaaxmadovich

Andijon davlat universiteti, Filologiya fanlari doktori.

Halkar Hamroyeva

Filologiya fanlari nomzodi, dotsent. O'zbekiston respublikasi yozuvchilar uyushmasi a'zosi, jurnalist.

O'rinboyev No'monjon O'rmonovich

falsafa fanlari nomzodi, dotsent. XTSMOIO.

Qurbonova Muqaddas Omonovna

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori. Farg'ona davlat universiteti.

Qunduxon Atabayevna

Filologiya fanlari doktori, professor. O'zbekiston. Jahon tili universiteti.

Hojaliyev Ismoiljon Tojiboyevich

Farg'ona davlat universiteti filologiya fanlari nomzodi, dotsent.

Erofeeva Inna Nikolaevna

Kandidat pedagogicheskix nauk, dotsent. Sankt Peterburg davlat universiteti. Rossiya.

Toshtemirova Zamira Sotvoldiyevna

pedagogika fanlari nomzodi, dotsent. Farg'ona davlat universiteti.

G.O.Abdugafurovich

Filologiya fanlari nomzodi. Farg'ona davlat universiteti.

Xudayarov Oybek Odilovich

Toshkent Davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti

Muxitdinova Muniraxon

Pedagogika fanlari doktori, (PhD)

Matsaidova Sayyora Xudayberganovna

Urganch davlat universiteti, Geodeziya, kartografiya, geografiya kafedrasida, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazova Yulduzoy Abdusharipovna

Urganch davlat universiteti, Ilmiy tadqiqotlar, innovatsiyalar va IPKT bo'limi boshlig'i, qishloq ho'jaligi fanlari nomzodi, agroikimyo fanlari dotsenti

Ismayilova Intizar

Urganch davlat Universiteti Tabiiy fanlar fakulteti Biologiya kafedrasida, qishloq ho'jaligi fanlari nomzodi, dotsent

Latipova Umida Yusufboyevna

Urganch davlat universiteti. Psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD).

Nurullayeva Manzura Shavkatovna

Urganch Davlat universiteti "Biologiya" kafedrasida dotsenti, qishloq xo'jaligi fanlari doktori (PhD)

Alloberganova Zebo Beknamatovna

Urganch Davlat universiteti tabiiy va qishloq xo'jaligi fanlari fakulteti Biologiya kafedrasida, Biologiya fanlari nomzodi, dotsent

Babadjanova Zamira Khikmatovna

Buxoro davlat tibbiyot instituti Ichki kasalliklar propedevikasi kafedrasida dotsenti, tibbiyot fanlari doktori (DSc).

Matyakubova Yulduzkhon Amanbayevna

Urganch Davlat universiteti tabiiy va qishloq xo'jaligi fanlari fakulteti Biologiya kafedrasida, qishloq xo'jaligi fanlari nomzodi, dotsent

Ochilova Vazirakhon Rustamovna

O'zbekiston Davlat Jahon tili universiteti, ingliz tili fakulteti 1, ingliz tilini o'qitish metodikasi kafedrasida katta o'qituvchisi.

Pedagogika fanlari doktori (PhD)

Abdurakhimov Mingzhigit Kattabekovich

Samarqand Davlat universiteti agrotehnologiya va Tuproqshunoslik kafedrasida professori

MUNDARIJA:

1.	Усмонова Манзура Исаковна НАУЧНЫЕ ОСНОВЫ ОБУЧЕНИЯ ТЕРМИНОЛОГИЧЕСКОЙ ЛЕКСИКЕ РУССКОГО ЯЗЫКА В НЕЯЗЫКОВОМ ВУЗЕ.	10
2.	Умарова Н.Э. Муслимова Р.М ТЕМАТИЧЕСКАЯ ПРЕЗЕНТАЦИЯ КАК СРЕДСТВО ОБУЧЕНИЯ УСТНОЙ РЕЧИ В ТЕХНИЧЕСКОМ ВУЗЕ	13
3.	Qodirberganova Kumush Rasulbek qizi Polvonova Dinora Ulug'bek qizi OQSILLAR MAVZUSINI O'QITISH METODIKASI	17
4.	Jumaev Giyosjon Abdivahobovich Normo'minov Anvarjon Asqar o'g'li Abdiraimova Zulxumor G'ofur qizi Majidova Yulduz Doniyorovna ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND THE EVOLUTION OF CRIME PREVENTION: THE ROLE OF FACIAL RECOGNITION IN URBAN SAFETY	22
5.	Yuldashev Begzodjon Baxtiyorjon o'g'li NODAVLAT TA'LIM TASHKILOTLARIDA MA'NAVIY-AXLOQIY TARBIYANI YUKSALTIRISH.	35
6.	Jonqobilov Mirjalol THE INTERSECTION OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND CYBERSECURITY: OPPORTUNITIES, THREATS, AND STRATEGIC IMPLICATIONS	46
7.	Сотиева Гузал Хасановна РАБОТА С ПАМЯТЬЮ В ОПЕРАЦИОННЫХ СИСТЕМАХ, ВИДЫ И ЗАДАЧИ ПАМЯТИ	56
8.	Ikromidinov B.A Akbarov Kh.O Fayzimatov B.N CUTTING FLUID WASTE MANAGEMENT IN ASIAN METALWORKING INDUSTRIES: ISSUES AND SUSTAINABLE SOLUTIONS	59
9.	Davronbayev Ibrohim Ne'matjon o'g'li TARIX FANINI O'QITISH UCHUN INNOVATSION TA'LIMIY O'YIN: KOGNITIV VA INTERAKTIV YONDASHUV	66
10.	Nodirova Maftuna Rustamovna O'ZBEKISTONDA LINGVOPOETIKANING RIVOJLANISHI: TUSHUNCHALAR, YONDASHUVLAR VA ILMIY TADQIQOTLAR.	73
11.	Нажмиддинов Боходиржон Бахритдин угли Рузибаев Дилшод Рузиметович Сарбоев Эркин Рахимбоевич БОЛЕЗНЬ КАСТЛЕМАНА В КЛИНИКЕ ЧЕЛЮСТНО-ЛИЦЕВОЙ ХИРУРГИИ	77
12.	Нажмиддинов Боходиржон Бахритдин угли Рузибаев Дилшод Рузиметович Сарбоев Эркин Рахимбоевич	80

	СОЧЕТАННАЯ ТРАВМА АЛЬВЕОЛЯРНОГО ОТРОСТКА И ЗУБОВ ВЕРХНЕЙ ЧЕЛЮСТИ	
13.	Нажмиддинов Боходиржон Бахритдин угли Рузибаев Дилшод Рузиметович Сарбоев Эркин Рахимбоевич ОСОБЕННОСТИ КЛИНИЧЕСКОЙ КАРТИНЫ ПЕРЕЛОМОВ НИЖНЕЙ ЧЕЛЮСТИ	83
14.	G'ulomova Moxinur Inomjon qizi BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINING INGLIZ TILIDAGI KOMMUNIKATIV KOMPETENSIYASINI SHAKLLANTIRISH	87
15.	Kendjayeva Dildora Xudayberganovna Normo'minov Anvarjon Asqar o'g'li Rajabova Maftuna Rustamovna SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARINING O'ZBEKISTON OLIY TA'LIM TIZIMIGA JORIY ETILISHI: IMKONIYATLAR, MUAMMOLAR VA ISTIQBOLLAR	91
16.	Sodiq Qurbanov ҚАРЗ ОЛДИ-БЕРДИ КҰРИНИШЛАРИ ВА ТАРТИБИ	107
17.	Maxmudova Mohinur ZAMONAVIY ARXITEKTURA VA DUBAY: YANGI ASRNING ARXITEKTURA PESHVOSI.	110
18.	Mehriniso Qoyilova Ruhshona Muhammadova Gulsanam Shokirova ZARARLI ODATLAR VA UNING YOSHLAR SALOMATLIGIGA TA'SIRI	114
19.	Qulmurotov B.E Maxmadiyorov B.M Johonov S.G' Qo'ziyev SH SH INGICHKA TOLALI G'O'ZANI TURLI SUG'ORISH TARTIBLARINING O'TLOQI - TAQIR TUPROQLAR G'OVAKLIGIGA TA'SIRI	119
20.	Mirzaaxmedova Maftuna Olimbek qizi TALAFFUZIDA NUQSONI BOR BOLALARGA PSIXOLOGIK YONDASHUV	123
21.	Sidikova Dilnoza Serikbayevna O'ZBEK TILI DARSLARIDA ARFOEPIYA MEYYORLARI VA NUTQ MADANIYATI	126
22.	Azizova Feruza Vasikovna O'ZBEKISTON-TURKIYA MUNOSABATLARINING YANGI DAVRI	130
23.	Oydinov Sh.B MUSTAQILLIK DAVRI O'ZBEKISTON SAN'ATI	136
24.	Karimova Aofat O'ZBEKISTON AMALIY SAN'ATIDA FARG'ONALIK HUNARMANDLAR IJODI	145
25.	Ruziqulova N.A ZARARLI QORINOYOQLI MOLLYUSKALAR VA ULARGA QARSHI KURASH CHORALARI	152
26.	Kariyeva Munis Dilshodovna ISLOM IQTISODIYOTIDA MOLIVAVIY INKLYUZIYANI RIVOJLANTIRISH	156

27.	Joldasbayeva Mexrijamal Turumbetova Z YOSHLARDA MUSTAQIL FIKRLASHNI SHAKLLANTIRISH: AMALIY YONDASHUVLAR	161
28.	Xurramov A.B HTML RO'YXATLARI	165
29.	Babadjanov Elmurod Satimbaevich Oskinbaev Mirzabek Xojamuratovich XAVFSIZ RFID IDENTIFIKATSIYALASH TIZIMI	171
30.	Xolmurodova Sevinch Jumanazarovna Mallayev Normamat Ramazonovich "UMUMIY O'RTA TA'LIM TIZIMINI YANGI BOSQICHGA OLIB CHIQISH"	176
31.	Baxriddinov Akmaljon Baxromjon o'g'li GEPATIT KASALLIGI VA UNI KELIB CHIQISH SABABLARI	181
32.	Mullaiaarova Kamilla Alanovna Xalilov Hikmatulla Dilshod o'g'li Muhammadumarova Ruxshona AVTONOM NERV TIZIMI FIZIOLOGIYASI	186
33.	Ikramova Shaxnoza Odilovna O'ZBEKISTONDA IQTISODIY O'SISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI: ZAMONAVIY STRATEGIYA VA ISTIQBOLLAR	194
34.	Кадирова М.А Рахимходжаев С.С ПРОЕКТИРОВАНИЕ ПОЖАРНЫХ РУКАВОВ	202
35.	Саидисаков Саидахроп Саидисакович РОЛЬ ЛИНГВОКУЛЬТУРОЛОГИИ В ИЗУЧЕНИИ РУССКОГО ЯЗЫКА	206
36.	Juraqulov Quvonchbek Naim o'g'li AZIZ NESIN "CHEGARA USTIDAGI UY" HIKOYASI TARJIMASINING TAHLILI	211
37.	Naim N.A VIRUSLI PNEVMONIYA KASALLIGINI TASHXISLASH MALUMOTLARIGA RAQAMLI ISHLOV BERISH ALGORITMLARI VA AXBOROT TIZIMI	217
38.	Boymurodova Parizod Rafael qizi THE EFFECTIVENESS OF INNOVATIVE DIGITAL TOOLS AND COMMUNICATIVE METHODS IN TEACHING ENGLISH	220
39.	Ikromova Farangiz Yigitali qizi O'ZBEKISTONDA BOLALAR XOR SAN'ATINING RIVOJLANISH BOSQICHLARI SHERMAT YORMATOV MISOLIDA	223
40.	Орзиева Мунисхон Хайриддин кизи «ЭКСПРЕССИВНОЕ СЛОВООБРАЗОВАНИЕ В ХУДОЖЕСТВЕННОЙ РЕЧИ (НА МАТЕРИАЛЕ ПРОИЗВЕДЕНИЙ РУССКИХ КЛАССИКОВ)»	226
41.	Yoqubova Shahlo Sirojiddin qizi TILSHUNOSLIKDA ESKIRGAN SO'ZLAR.	230
42.	Gaybullayeva Zilola Muzaffar kizi Baxtiyarov Muxtorjon Yakubovich	233

	"STRATEGIES IN TRANSLATION OF OIL AND GAS INDUSTRY TERMS FROM ENGLISH INTO UZBEK "	
43.	Boltayev Farxod Qurbonovich XIRURGIYADA HAMSHIRALIK ISHI FANINI O'QITISHDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARNING AHAMIYATI	237
44.	Гулбаҳор Қулматова ФҲДЁ ТИЗИМИДА ОИЛАНИНГ ҲУҚУҚИЙ МАҚОМИНИ МУСТАҲКАМЛАШ: ХОРИЖИЙ ТАЖРИБА ВА ҚИЁСИЙ ТАҲЛИЛ"	241

ISSN:2181-3302

SJIF(2024): 6.618

O'ZBEKISTONDA FANLARARO INNOVATSIYALAR VA ILMIY TADQIQOTLAR JURNALI

AZIZ NESIN "CHEGARA USTIDAGI UY" HIKOYASI TARJIMASINING TAHLILI

NOMLI MAQOLASI UCHUN:

Juraqulov Quvonchbek Naim o'g'li

SERTIFIKAT

BILAN TAQDIRLANADI

20.05.2025

SANA

BOSH MUHARRIR:
U. MAQSUDOV

www.bestpublication.org

www.bestpublication.uz

info.bestpublication@mail.ru